Demonstraties op de Dam

Context

Op de Dam tonen enkele mensen zich met grote regelmaat solidair met het Palestijnse volk en spreken zij zich uit tegen het beleid van de staat Israël. Daarnaast manifesteren enkele anderen zich als verdediger van het beleid van Israël. Het aantal betogers van beide partijen is meestal op één hand te tellen, maar provocatief gedrag en discussies tussen deze groepen leiden vaak tot ongeregeldheden waarbij de politie moet optreden. Beide partijen trekken doorgaans ook randfiguren aan, die strafbare uitingen doen. Voorts lijkt de aandacht die de betrokkenen mede via (sociale) media genereren verdere brandstof te geven aan het conflict. Zeer recent (27 juni 2019) nog is bij een handgemeen dat ontstond rond een éénmensprotest over dit thema gekomen tot openbare ordeverstoringen en mishandeling, waarbij de politie meerdere aanhoudingen heeft moeten verrichten.

De Dam staat symbool voor de Amsterdamse vrijzinnigheid en is een geliefd plein voor het vrije woord en behoort éénieder toe. De terugkerende overlast, spanningen, confrontaties, wanordelijkheden, gewelddadigheid, strafbare feiten en overtredingen die rond deze demonstraties plaatsvinden hebben ook invloed op bezoekers en andere gebruikers van het drukke plein. Niet alleen het demonstratierecht van betrokkenen maar ook de vrijheden en (grond-)rechten van andere gebruikers en bezoekers verdienen bescherming. Het is onacceptabel dat met grote regelmaat slechts een handjevol mensen een relatief groot deel van de Dam gebruikt voor één thema, als deze activiteiten leiden tot wanordelijkheden en strafbare feiten. Dit raakt uiteindelijk ook de grondrechten van anderen.

Bestuurlijke inzet

Al sinds 2017 wordt er daarom vanuit de driehoek langs verschillende lijnen gezocht naar een oplossing voor de problematiek. Het uitgangspunt is daarbij telkens geweest om zoveel mogelijk tegengestelde geluiden gelijktijdig en vreedzaam ruimte te geven op de Dam.

Allereerst is ingezet op dialoog. De betrokkenen zijn door de jaren heen op meerdere momenten uitgenodigd voor een gesprek met een ambtelijke vertegenwoordiging van de driehoek. Komende augustus vinden dergelijke gesprekken weer plaats. Aan alle uitnodigingen is door genodigden in wisselende mate gehoor gegeven. Ook in de Gemeenteraad wordt het gesprek hierover gevoerd. Onlangs is de burgemeester in gesprek gegaan met de fractievoorzitters

Daarnaast is samen met het openbaar ministerie en politie verkend of aanvullende afspraken mogelijk waren, zoals afspraken waarbij een demonstrant zich verbindt aan een aantal basale gedragsregels, zoals de afspraak dat je demonstraties van anderen *niet* mag verstoren, dat als je getuige bent van discriminatie altijd aangifte doet, dat je met respect omgaat met diegene die het niet met je eens is en dat je met respect omgaat met het Monument op de Dam. Van het bestendigen en/of naleven van deze afspraken is tot op heden geen sprake bij partijen.

Om verdere escalatie en wanordelijkheden te voorkomen heeft de burgemeester voorts WOM-voorschriften opgelegd aan enkele specifieke organisatoren die aantoonbaar hebben bijdragen aan de wanordelijkheden. De kern van die voorschriften is dat Palestina-sympathisanten wordt toegestaan om in de even weken op zondag drie uur te demonstreren op de Dam, en dat dit voor Israël-sympathisanten is toegestaan in de oneven weken. Het gaat het in 2017 om WOM-brieven aan:

- Mevrouw [redacted] (dd 28 april 2017)
- De heer [redacted] (dd 28 april 2017)

In 2019 zijn verder WOM-brieven verstuurd aan:

- De heer [redacted] (dd 1 februari 2019)
- De heer [redacted] (dd 5 april 2019)
- Mevrouw [redacted] (dd 5 april 2019, en herstelbrief dd 12 april 2019)
- De heer [redacted] (dd 12 april 2019)

De praktijk leert dat met regelmaat niet conform het WOM-voorschrift wordt gehandeld, en dat daarbij meermaals ook wanordelijkheden zijn ontstaan:

- [redacted] 5 mei
- [redacted] 12 mei (met aanhouding?)
- [redacted] 27 juni (met aanhoudingen)

Daarbij komt dat de voorzieningenrechter op 5 juni heeft geoordeeld dat de acties van de heer [redacted] niet onder de Wom vallen, omdat hij als eenling actievoert, aldus de voorzieningenrechter. Het enkele feit dat zijn protest andere sympathisanten aantrekt, maakt volgens de voorzieningenrechter niet dat daarmee sprake is van een demonstratie in de zin van de Wom. Aan de vraag of wanordelijkheden plaatsvinden en of het ter voorkoming daarvan gerechtvaardigd is om beperkingen op te leggen aan de vrijheid van meningsuiting is de voorzieningenrechter niet toegekomen. Deze vragen zijn in de procedure van de heer [redacted] door een andere voorzieningenrechter overigens bevestigend beantwoord.

Conclusie

De conclusie moet helaas zijn dat de pogingen van de driehoek vooralsnog niet hebben geleid tot normalisatie van de situatie op de Dam. De betrokken partijen leggen de oorzaak van de problematiek vooral bij de andere partij en erkennen niet de eigen rol in het geheel. Bovendien lijkt men ongevoelig voor de pogingen vanuit de gemeente om bij te dragen aan een oplossing.

De middelen om tot een rustige en veilige situatie op de Dam te komen worden daarmee steeds schaarser, terwijl de noodzaak om tot een normale situatie te komen alleen maar toeneemt. Daarom acht de driehoek het noodzakelijk om voor aan enkele specifieke actievoerders die aantoonbaar hebben bijdragen aan de wanordelijkheden een tijdelijk gebiedsverbod op te leggen.

Met opmerkingen [redacted] Kan politie dit schema checken en verder aanvullen?